

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 161676 16 Rev
Banjaluka, 05.12.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Darko Osmić kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Davorka Delić kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca, S.B. iz B., zastupanog po punomoćniku, G.B., advokatu iz B., protiv tužene, „H.A.A.B.“ a.d. B., zastupane po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji „T.“ iz B., radi utvrđenja ništavosti dijela ugovora i naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 161676 15 Gž od 07.06.2016. godine, na sjednici održanoj dana 05.12.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 161676 13 P od 10.07.2015. godine odbijen je zahtjev tužioca, da se utvrdi da je ništava odredba člana 3 tačka III. Ugovora o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“ broj: 1633-6-74823/06 od 06.10.2006. godine, zaključenog između parničnih stranaka, u dijelu kojim se određuje valuta obaveze u CHF „... na dan uplate rate...“ i da se tužena obaveže da trpi sve pravne posljedice ništavosti.

Istom presudom je odbijen i zahtjev tužioca, da se tužena obaveže da mu isplati 36.093,68 KM, na ime glavnog duga, više uplaćene glavnice za period od 16.10.2006. do 30.04.2015. godine, sa zakonskom zateznom kamatom od 01.05.2015. godine.

Tužilac je obavezan da tuženoj, na ime troškova parničnog postupka, isplati 2.316,60 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 161676 15 Gž od 07.06.2016. godine žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu presudu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i udovolji zahtjevu tužioca ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca koji je u cjelosti odbijen prvostepenom presudom.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su parnične stranke 06.10.2006. godine zaključile Ugovor o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“ broj 1633-6-74823/06; da je tim ugovorom tužena odobrila tužiocu kredit u iznosu od 121.500,00 CHF uz valutnu klauzulu po srednjem kursu, što na dan odobravanja kredita iznosi 150.011,55 KM; da su članom 3 tačka III. navedenog ugovora o namjenskom stambenom kreditu, parnične stranke dogovorile, da je trajanje kredita u 240 anuiteta počev od dana prenosa kredita u otplatu od 121.500,00 CHF, te da je utvrđena rata 903,14 CHF, koja se obračunava u CHF, a naplaćuje u KM ili drugim valutama u protivvrijednosti KM obračunatih po srednjem kursu tužene na dan uplate rate; da su članom 3 tačka IV navedenog ugovora, parnične stranke ugovorile godišnju kamatu na odobrena sredstva kredita od 6,75% , na način popliže opisan u ugovoru; da se članom 16. navedenog ugovora, tužilac, kao korisnik kredita, odrekao prava prigovora zbog eventualnog nastupanja promijenjenih okolnosti, koje bi otežavale ispunjenje obaveze jedne strane ili zbog kojih se ne bi mogla ostvariti svrha ugovora; da su odobrena sredstva po navedenom kreditu plasirana tužiocu 19.10.2006. godine, na način da je tužena stavila na raspolaganje tužiocu 150.011,55 KM; da su 25.10.2006. godine parnične stranke zaključile Aneks broj 1 navedenog ugovora o stambenom kreditu, tako što se mijenja član 3 stav III. i glasi: „Utvrđena rata je 909,43 CHF, obračunava se u CHF, a naplaćuje u KM ili drugim valutama u protivvrijednosti KM, obračunatih po srednjem kursu tužene na dan uplate rate“; da je tužilac, kao i tužena, takođe uredno ispunjavao svoju ugovorenu obavezu, odnosno otplaćivao tuženoj mjesečne rate po otplatnom planu tužene; da su se rate koje je tužilac uplaćivao tuženoj po njenom otplatnom planu vremenom povećavale, shodno promjeni srednjeg kursa CHF na dan uplate rate u KM, tako da je tužilac, u periodu od 19.10.2006. godine do 30.04.2015. godine, a s obzirom na razliku između visine anuiteta koje je uplaćivao po ugovoru i visine anuiteta koje je trebao uplaćivati po srednjem kursu CHF u odnosu na KM na dan odobrenja kredita, uplatio više 36.093,68 KM, što je utvrđeno na osnovu nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke, Čedomira Spasojevića; da je tužilac iz tih razloga podnio tužbu prvostepenom sudu 05.02.2013. godine, tvrdeći da je odredba član 3 tačka III. navedenog ugovora o namjenskom kreditu ništava u dijelu koji je poblize opisan u tužbi, jer da je protivna odredbama člana 395 i 394 Zakona o obligacionim odnosima, kod činjenice, da je KM stabilna valuta, a da kamata od 6,75% pokriva inflaciju.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužioca nije osnovan, pa je stoga sudio tako, što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je odredba člana 3 tačka III. Ugovora o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“, koji su parnične stranke zaključile 06.10.2006. godine, u skladu sa odredbama člana 395. Zakona o obligacionim odnosima i da kao takva ničim nije bila zabranjena, zbog čega nije bilo mjesta udovoljiti zahtjevu tužioca za utvrđenje ništavosti odredbe člana 3 tačka III. navedenog ugovora o namjenskom stambenom kreditu.

Pri tome, prvostepeni sud nalazi, da je navedeni ugovor o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu CHF, koji su parnične stranke zaključile 06.10.2006. godine, izraz njihove volje, u smislu odredaba člana 26. Zakona o obligacionim odnosima.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i zaključak tog suda, pa je sudio tako, što je odbio žalbu tužioca i potvrdio prvostepenu presudu.

Odluke nižestepenih sudova su pravilne.

Odredbama člana 395. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17./93, 3/96 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO) je propisano, da ako novčana obaveza glasi na plaćanje u nekoj stranoj valuti ili zlatu, da se njezino ispunjenje može zahtijevati u domaćem novcu, prema kursu koji važi u trenutku ispunjenja obaveze.

Kada se ima u vidu: da su parnične stranke 06.10.2006. godine zaključile Ugovor o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“ na način, da tužena tužiocu odobrava kredit u iznosu od 121.500,00 CHF uz valutnu klauzulu po srednjem kursu što na dan odobravanja kredita iznosi 150.011,55 KM; da su članom 3 tačka III. navedenog ugovora o namjenskom stambenom kreditu parnične stranke dogovorile, da je trajanje kredita u 240 anuiteta počev od dana prenosa kredita u otplatu od 121.500,00 CHF, te da je utvrđena rata 909,43 CHF (prema Aneksu 1 od 25.10.2006. godine) koja se obračunava u CHF, a naplaćuje u KM ili drugim valutama u protivvrijednosti KM obračunatih po srednjem kursu tužene na dan uplate rate, ovaj sud nalazi, da je pravilan zaključak nižestepeni sudova, da odredba člana 3. tačka III. Ugovora o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“ od 06.10.2006. godine, nije ništava, u smislu odredaba člana 103 ZOO, jer nije protivna prinudnim propisima.

Ovo tim prije, što je Zakonom o deviznom poslovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 96/03) koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja navedenog ugovora o namjenskom stambenom kreditu, u odredbama člana 5 propisano, da je dozvoljeno ugovaranje u devizama u Republici Srpskoj, s tim što se plaćanje i naplaćivanje vrši u konvertibilnim markama.

Na ovakav zaključak ne utiču tvrdnje tužioca, da nije bilo mjesta ugovaranju valutne klauzule shodno članu 3 tačka III. navedenog ugovora o kreditu, jer da je konvertibilna marka stabilna valuta, a da ugovorena kamata od 6,75 % pokriva inflaciju.

Ovo stoga, jer je navedeni ugovor o namjenskom stambenom kreditu izraz volja parničnih stranaka, shodno odredbama člana 26. ZOO.

Drugim riječima, i kada prihvatimo, da je konvertibilna marka stabilna valuta i da ugovorena kamata od 6,75 % pokriva inflaciju, nije bilo smetnje, da parnične stranke navedenim ugovorom dogovore, da je rata kredita 909,43 CHF, a da se naplaćuje u KM, tako što se obračunava u CHF po srednjem kursu tužene na dan uplate rate, jer takav dogovor parničnih stranaka, nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Neosnovano se revizijom ističe, da nižestepeni sudovi nisu u dovoljnoj mjeri cijenili iskaz tužioca, Bulić Slavka, koji je izjavio, da prilikom potpisivanja navedenog ugovora o namjenskom stambenom kreditu, isti nije pročitao, te da nije znao, da se rata, koju je obavezan uplatiti u KM, obračunava u CHF po srednjem kursu tužene na dan uplate rate.

Ovo stoga, što takvo postupanje tužioca kao ugovarača istog ne oslobađa obaveze da poštuje ono što je utanačeno navedenim ugovorom, tim prije, što takva utanačenja nisu protivna prinudnim propisima.

Kod činjenice, da sam ugovor glasi, kao Ugovor o namjenskom stambenom kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“, je malo vjerovatno, da korisnik kredita nije imao saznanja, da je rata kredita 909,43 CHF (nakon potpisivanja Aneksa ugovora 25.10.2006. godine), a da se naplaćuje u KM, tako što se obračunava u CHF po srednjem kursu tužene na dan uplate rate.

Stoga se revizijom neosnovano ukazuje, da nižestepeni sudovi nisu utvrdili pravu volju parničnih stranaka prilikom zaključenja navedenog ugovora o kreditu, shodno odredbama člana 99. ZOO.

Kod takvog stanja stvari, neosnovani su i revizioni prigovori, da se odlukama nižestepenih sudova krši ustavni standard pravičnog suđenja propisan članom 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Kako je tužilac kao korisnik kredita imao priliku da se upozna sa sadržajem navedenog ugovora o kreditu prije nego što ga je potpisao, te kako iz istog jasno proizilazi, da se radi o ugovoru o kreditu uz valutnu klauzulu u „CHF“, sa mjesečnom ratom od 909,43 CHF (nakon potpisivanja Aneksa ugovora 25.10.2006. godine), koja se naplaćuje u KM, tako što se obračunava u CHF po srednjem kursu tužene na dan uplate rate, bez utica su na drugačiji zaključak suda, revizioni prigovori, da tužena nije izvela ni jedan dokaz na okolnosti da je tužilac upozoren na mogućnost posljedice valutne klauzule.

Ovo tim prije, što se potpisivanjem navedenog ugovora o kreditu, shodno članu 16 navedenog ugovora, tužilac kao korisnik kredita odrekao pobijanja istog zbog promijenjenih okolnosti, shodno odredbama člana 136. ZOO, čime je iskazao, da mu je poznato, da usljed promjene srednjeg kursa CHF na dan uplate rate u KM, može doći do određenih okolnosti, koje bi otežale ispunjenje ugovorene obaveze ili zbog kojih se ne može ostvariti svrha ugovora.

Drugim riječima, iz svih odredaba navedenog ugovora o kreditu jasno proizilazi, da su parnične stranke kao ugovarači o svemu bile upoznate i da su se saglasile sa istim, te da je tužilac bio spreman, da podnese rizik promjene određenih okolnosti koje bi uticale na njegov položaj, tako što se saglasio da se odrekne prava pobijanja navedenog ugovora zbog promijenjenih okolnosti.

Takođe se neosnovano revizijom ukazuje, da je navedenim ugovorom o kreditu došlo do povrede načela jednake vrijednosti davanja, u smislu odredaba člana 15. ZOO, kao jednog od osnovnih načela dužničko povjerilačkih odnosa.

Ovo stoga, što načelo jednake vrijednosti uzajamnih davanja, kao jedno od osnovnih načela dužničko-povjerilačkih odnosa, ima u vidu postojanje jednake vrijednosti uzajamnih davanja u vrijeme zaključenja ugovora, zbog čega je odredbama člana 139. ZOO propisano, da oštećena strana može zahtijevati poništenje ugovora, pod uslovima propisanim zakonom, ako je između obaveza ugovornih strana u dvostranim ugovorima postojala u vrijeme zaključenja ugovora očigledna nesrazmjera.

Kako tužilac ne spori, da je u vrijeme zaključenja navedenog ugovora o kreditu postojala jednaka vrijednost uzajamnih davanja, nema sumnje da se revizijom tužioca neosnovano ukazuje na povredu člana 15. ZOO.

Pozivanje tužioca na praksu austrijskih sudova je bez uticaja na zakonitost i pravilnost odluka nižestepenih sudova, jer je ista van okvira pozitivnih propisa i izvora prava uopšte, na temelju kojih je valjalo donijeti odluku o zahtjevu iz tužbe.

Obzirom da se revizijom tužioca ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, te kako ista nije zahvaćena nedostacima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. Zakona o parničnom postupku parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), donijeti odluku kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić

